

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. XVI. De Capitulis. Capitulum quid sit. Quare singulis horis, & quo ritu recitetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

tributa videtur; contemplatio autem longior, actio brevior esse debet, quia qui minoratur actu, percipiet sapientiam. Tempore Paschali in fine Responsorii adjungitur *Alleluja*, quod lætitiæ additamentum & gloriam Dominicæ Resurrectionis respicit, & ferventius benè operandi studium sacris illis diebus ostendit.

s. XVI.

DE CAPITULIS.

Capitulum quid sit. Quare singulis horis, & quo ritu recitetur.

1. **B**REVIS quædam lectio è divinis libris deprompta, quam in singulis Officiis recitamus, à nonnullis antiquioribus ꝑ collectio, lectiuncula, & versiculus dicebatur, à D. autem Benedicto ꝑ lectio, ab omnibus communiter Capitulum nuncupatur. Hujus nominis ratio est, quia Capitula ut plurimum brevia capita sunt Epistolarum; quæ in Missa leguntur. Est autem Capitulum, teste S. Anselmo ꝑ, brevis multorum complexio, sic dicta quia breviter capit totam summam. Nam per hoc quod diminutivum est Capitulum designatur brevis: & per hoc quod venit à capite, vel à capio, intelligitur quod magnum sensum capiat, & sit breve caput multorum, quæ late differuntur. Notat Baronius ad diem 12. Novembris, antiquum esse nomen Capitulum in Ecclesiasticis Officiis, alterius tamen significationis ab ea qua nunc accipi solent. Erant enim preces quædam prolixiores in honorem Sanctorum vel solemnitatium, ut constat ex Epistola Vigilii Papæ ad Eucharium. Capitula secundum alios breves quædam partitiones sunt, & in solo Evangelio Marci erant olim 235. A Joanne Chrysostomo *ἡ ἑκαστὴν ὁμιλίαν* sive Capitulum reductio in summam dicitur, cum quæ prolixè dicta sunt compendiosè dicuntur. Xenophon ꝑ totius rei summarium *ἡ ἐπιτομή* id est Capitulum vocat. Plato ꝑ eadem voce utitur pro eo quod in aliqua re summum, & præcipuum est. Notat Ven. Beda ꝑ exemplo gentis Israëlitiæ

ꝑ Conc. Agathense c. 20. ꝑ Benedicti in Reg. c. 13. ꝑ 17. ꝑ Anselm. seu quisquis est auctor in c. 8. ad Hebr. ꝑ Chrys. ad Ephes. hom. 1. ꝑ Xenoph. lib. 6. Cyprian. ad u. Plato 1. de leg. x Beda lib. 2. exposin Esdr. cap. 2.

quæ tempore Esdræ ꝑ legebat in volumine legis quater in die, hunc morem in Ecclesia involuisse, ut per singulas diurnæ Psalmodiæ horas lectio una de veteri, sive de novo Testamento cunctis audientibus ex corde dicatur: & sic Apostolicis, sive Prophetiis verbis confirmati ad instantiam orationis genua flectant. Horis nocturnis plures lectiones, & longiores dicuntur, quia tunc à laboribus operum cessantes liberiores aures divinis auscultationibus accommodamus. Stamus ad diurnas, quia breviores. Non præmittitur benedictio, quia à Prælato, vel Sacerdote dicuntur, cujus est aliis benè precari. In fine non dicitur, *Tu autem Domine*, quia in brevi lectione facilius est culpam evitare, cum præsertim à viro perfectiori recitetur. Sine titulo leguntur, quia Sacerdotes docti esse debent in divinis scripturis. Sermonibus autem sanctorum Patrum titulus præfigi solet, quia multiplicem eorum doctrinam non omnes Ecclesiastici viri, vel scire possunt, vel ejus meminisse si sciant. Post Capitulum respondemus *Deo gratias*, ut pro singulis gratiæ donis gratias agentes locum gratiæ faciamus in nobis, & cum gratiarum actione petitiones nostræ innotescant apud Deum.

s. XVII.

DE COLLECTIS.

Collecta nomen æquivocum. Collectarum primi auctores. D. Benedictus benedictionis nomine Collectam indicat. De salutatione Dominus vobiscum, quæ collectis præmittitur. Notantur quædam de ultima collectarum clausula, & de hac voce, Amen.

1. **I**NTER minores Officii divini partes locum potissimum tenent breviusculæ orationes, quas Collectas nuncupamus, vel quia Collectæ sunt ex auctoritate divinarum scripturarum: vel quia sacerdos, ut notat Innocentius Papa ꝑ, totius populi preces colligit, & refert ad Deum: vel quia hujusmodi preces populo in unum collecto fieri solent, idque Pamelius observat ad verba Tertulliani ꝑ; Quomodo colligimus, quomodo Dominica solemnia celebremus, quomodo

Qqqqq 2 bimus?

ꝑ 2. Esdr. 9. 3. ꝑ Innoc. 3. l. 2. de Myst. Missæ cap. 27. ꝑ Tert. l. de fuga in persec. c. ult.